

Yhdessä kohti turvallisempaa liikkumista

Ikäihmisten liikenneturvallisuushanke Heinolassa, 11/2022

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ Heinola

Hankkeen taustaa

- Heinolan kaupungilla on pitkä historia aktiivisessa liikenneturvallisuuden edistämistyössä. Heinolan liikenneturvallisuusryhmässä tunnistettiin tarve löytää toimintaan uusia tapoja säännönmukaiselle ikäihmisten osallistamiselle, omaehtoisen liikkumisen lisäämiselle sekä esteettömän liikennenympäristön kehittämiseksi.
- Hankkeen tavoitteena on edistää ikäihmisten omaehtoista liikkumista Heinolassa parantamalla liikenneturvallisuutta ja liikkumisympäristön esteettömyyttä sekä lisäämällä tietoisuutta turvallisesta liikkumisesta.
- Liikenneturvallisuutta ja esteettömyyttä parantava työ on osa kaupungin hyvinvointityötä kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämiseksi.
- Heinolassa 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on yli kolmannes (35 %). Tukemalla ikäihmisten omaehtoista liikkumista tuetaan myös toimintakyvyn säilymistä mahdollisimman pitkään.
- Hanke sai Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien tieliikenteen turvallisuuden valtionavustusta.

Hankkeen sisältö

- Hankkeessa luotiin toimintamalli ikäihmisten liikenneturvallisuustyölle sekä muodostettiin malli esteettömän liikenneympäristön kehittämiseksi tulevaisuudessa.
- Hankkeen aikana muun muassa koottiin ikäihmisten työryhmä, järjestettiin liikenneturvallisuuteen ja esteettömyyteen liittyviä tilaisuuksia, kartoitettiin liikenneympäristön esteettömyyttä maastokäynnillä sekä tehtiin katsaus esteettömästä kaupunkisuunnittelusta ja toimintamalleista Suomessa.
- Hankkeessa keskityttiin ikäihmisten käyttämiin reitteihin, alueisiin ja palvelukohteisiin.
- Hankkeen aikana tehtiin yhteistyötä *Kävelyn turvalliset arkireitit ikääntyville ikäihmisille* -hankkeen kanssa.
- Hankkeen ohjausryhmässä toimi kaupungin virkamiehiä tekniikasta, kaupunkisuunnittelusta sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä. Lisäksi ohjausryhmässä oli mukana Traficomien edustaja ja konsultin roolissa Ramboll Finland Oy.
- Hanke toteutettiin 03–11/2022.

Tilaisuudet ^{1/2}

Kaikille avoin esittelytilaisuus WPK-talolla 13.4.2022

- Tilaisuudessa esiteltiin hankkeen lisäksi *Kävelyn turvalliset arkireitit ikääntyville ikäihmisille* -hanketta ja Pyöräliiton *Seniorit satulaan* -hanketta. Liikenneturva piti tilaisuudessa puheenvuoron ikäihmisten liikenneturvallisuuksista, kuten ikääntymisen vaikutuksesta muun muassa ajoterveyteen.
- Tilaisuus tavoitti runsaan määrän paikallisia ikäihmisiä sekä järjestöjen ja yhdistysten edustajia.
- Tilaisuudessa oli mahdollisuus ilmoittautua mukaan ikäihmisten työryhmään.

Heinolan seudun omaishoitajat ry:n kuukausikokous 31.8.2022

- Kokouksessa käsiteltiin ikääntymisen vaikutuksia ajoterveyteen, oman terveyden ja ajoterveyden arviointia sekä omaishoitajan roolia ja sen vaikutuksia jaksamiseen ja liikenteessä liikkumiseen.

Tilaisuudet ^{2/2}

Kävelyn turvalliset arkireitit ikääntyville ikäihmisille -hankkeen asukastilaisuus WPK-talolla 14.11.2022

- Ikäihmisille suunnattu asukastilaisuus aloitettiin Möljänpuiston senioripuistossa penkkijumppavinkkien ja ulkokuntoilulaitteiden käytön opastuksella. WPK-talolla oli mahdollista tutustua ja kommentoida tulevien kävelyn turvallisten arkireittien penkkivaihtoehtoja ja reittejä.
- Tapahtumassa oli mahdollista keskustella asiantuntijan kanssa liikenneturvallisuudesta, liikennesäännöistä ja esteettömyydestä.
- Lisäksi paikalla oli liikuntapalveluiden edustaja kertomassa ravinnon merkityksestä ja jakamassa liukuesteitä.

Ikäihmisten työryhmä

- Hankkeen ytimen muodosti ikäihmisten työryhmä. Työryhmä muodostui paikallisista ikäihmisistä, kuten yhdistys- ja järjestöaktiiveista sekä vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajista. Työryhmän puheenjohtajana toimi Heinolan liikenneturvallisuusryhmän puheenjohtaja Jouko Rajajärvi. Toiminnan suunnittelusta ja koordinoinnista vastasi Tony Töyrylä Ramboll Finland Oy:stä.
- Lisäksi työryhmän kokouksiin osallistui edustajia Heinolan seurakunnasta, Heinolan Yrittäjät Ry:stä sekä Liikenneturvasta.
- Työryhmä työskenteli aktiivisesti turvallisen ja esteettömän liikkumisen edistämiseksi. Hankkeen aikana työryhmä käsitteli Heinolan liikenneturvallisuustilannetta ja esteettömyyden nykytilaa sekä ideoi toimintamallia ja sen sisältöä. Lisäksi työryhmä toteutti maastokäynnin Tommolaan.
- Työryhmässä päätettiin myös esteettömän liikenneympäristön toteutuksen pilotoinnista. Pilotoinnin kohteeksi valikoitui Mustikkahaan Marjatien saneeraus. Marjatie on osa *Kävelyn turvalliset arkireitit ikääntyville ikäihmisille* -hankkeen reittiä. Osana ikäihmisten hanketta katusuunnitelmalle tehtiin esteettömyysauditointi.

Ikäihmisten työryhmän tapaamiset

Työryhmän 1. kokous (5.5.2022)

- Esimerkkejä esteettömästä kaupunkisuunnittelusta ja toimintamalleista Suomessa -katsauksen esittely
- Toimintamallin alustava ideointi

Maastokäynti Tommolassa (24.8.2022)

- Kartoituskohteena Hopeasillan alue ja sen lähiympäristö. Konsultti kartoitti erillisinä kohteina Kirkonkylän sekä Vierumäen alueet

Työryhmän 2. kokous (16.6.2022)

- Toimintamallin työstäminen sekä maastokäynnin suunnittelu

Työryhmän 3. kokous (4.10.2022)

- Toimintamallin hyväksyminen ja maastokäynnin tulosten läpikäynti sekä palautekeskustelu työryhmästä ja hankkeen vaikuttavuudesta

Maastokäynnin tulokset ^{1/2}

- Maastokäynnin tuloksia ja havaintoja on käsitelty hankkeen aikana ikäihmisten työryhmän kokouksissa sekä hankkeen ohjausryhmän kokouksissa.
- Muiden kuin kaupungin vastuulla olevien toimenpiteiden osalta havainnot on tarkoitus välittää tiedoksi niitä koskeville tahoille, kuten ELY-keskukselle ja seurakunnalle.

Tommola

- Työryhmän toteuttama maastokäynti keskittyi Hopeasillan palvelukeskuksen lähiympäristöön. Maastokäynnillä havaittiin, että reitit palvelukeskuksen piha-alueilta joenrantareiteille olivat huonokuntoisia ja upottavia. Reitit eivät mahdollistaneet asukkaiden omaehtoista tai avustettavaa ulkoilua. Heinolan kaupunki edisti asiaa nopealla aikataululla ja reitit asfaltoitiin hankkeen aikana.

Maastokäynnin tulokset ^{2/2}

Kirkonkylä ja Vierumäki

- Konsultti toteutti maastokäynnit Heinolan kirkonkylällä ja Vierumäellä. Kirkonkylän kartoituksessa nousi kehitystarpeita Vanhatien ja Lakeasuontien liikenneympyrässä, Heinolan pitäjänkirjon sisäänkäynnillä ja sen edustalla. Maastokäynnillä tarkasteltiin myös kauppojen ulkoalueita, kuten sisäänkäyntien ja pysäköintipaikkojen esteettömyyttä.

Hankkeen aikana todetut muut parannustarpeet:

- Kirkonkyläntien (mt 140) jalankulun ja pyöräilyn väylän päällystystarve
- Vierumäen Urheiluopistontien (mt 4142) päällystystarve
- Heinolan terveysaseman pysäköintipaikkojen määrä: korkea käyttöaste, liikuntaesteisten pysäköintipaikkojen määrän ja laadun varmistaminen

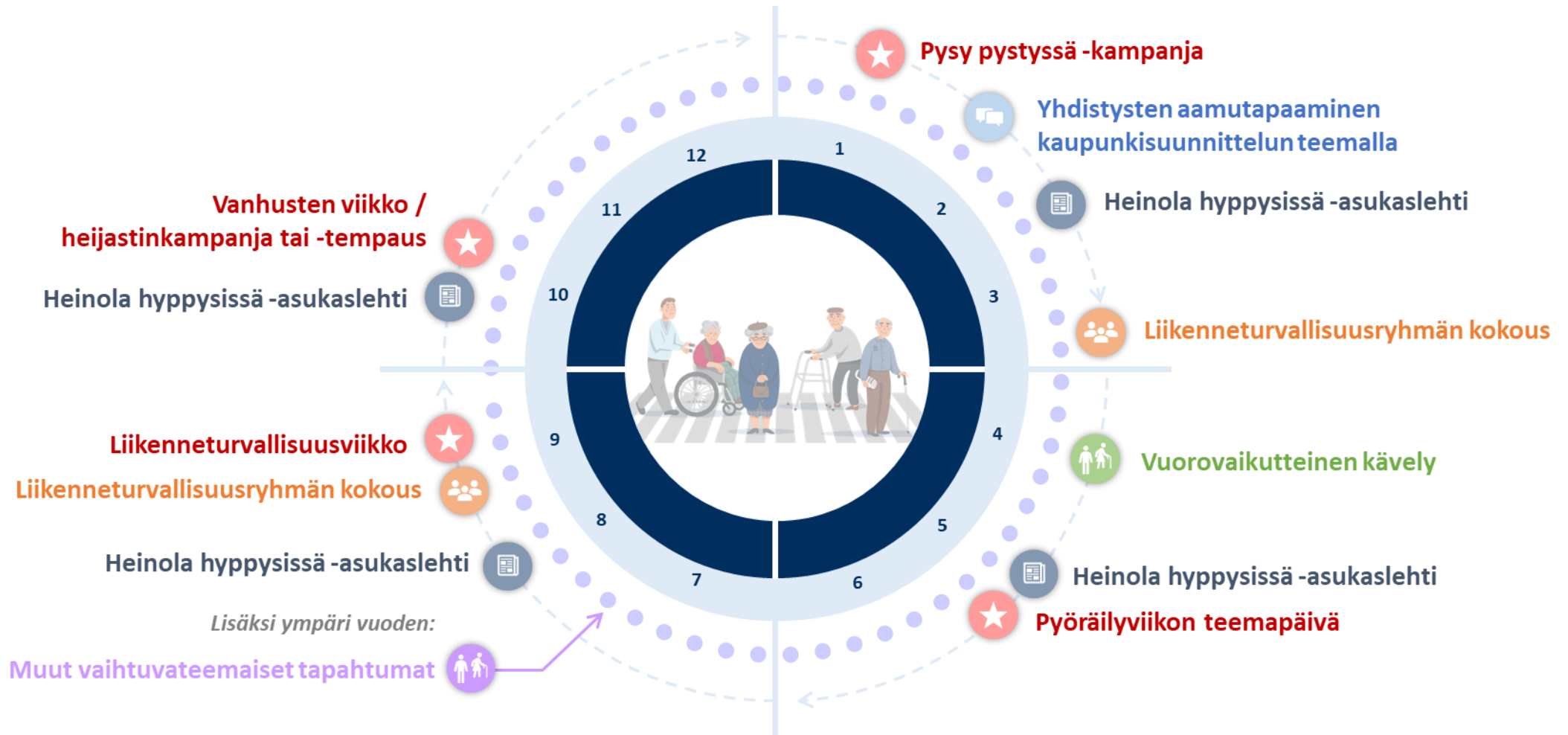
Toimintamalli ^{1/2}

- Hankkeen aikana hyväksi havaitut ratkaisut ja tapahtumaideat koottiin ikäihmisten liikenneturvallisuustyön toimintamalliksi vuosikellon muotoon.
- Toimintamalli pyrkii osallistamaan ja aktivoimaan Heinolan ikäihmisiä monipuolisesti ja lisäämään liikenneturvallisuustietoutta.
- Toimintamalli sisällytetään jatkossa Heinolan liikenneturvallisuusryhmän toimintaan.

Toimintamalli muodostuu kuudesta eri osasta:

1. Viestintä ajankohtaisista teemoista ja tapahtumista
2. Vuorovaikutteinen kävely vaihtelevissa kohteissa
3. Jyränkölän Setlementin yhdistysten aamutapaaminen
4. Teemaviikkojen tapahtumat ja kampanjat
5. Ikäihmisten tapahtuma vaihtuvalla teemalla
6. Ikäihmisten osallistaminen suunnitteluprosesseihin

Toimintamalli 2/2

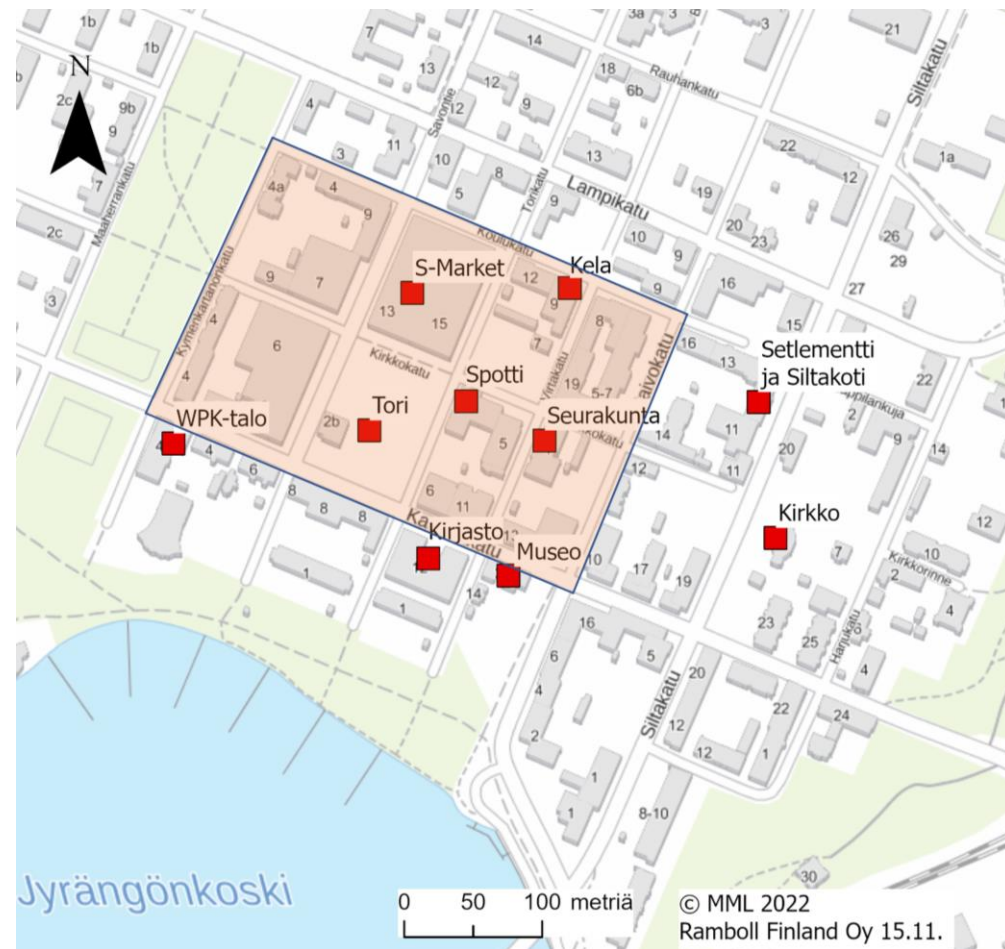

Tapahtuma-ajankohdat ovat ohjeellisia.

Liikenneympäristön kehittämisen kokonaisuus

- Hankkeessa tunnistettiin esteettömän liikenneympäristön kehittämisen kokonaisuus, joka toimii Heinolan esteettömyyskokonaisuuden tavoitetilana.
- Liikenneympäristön kehittämisen kokonaisuus voidaan jakaa kolmeen osaan:
 - 1) esteettömien reittien verkosto
 - 2) määrittämissääntö
 - 3) liikenneympäristön suunnitteluprosessit
- Esteettömien reittien verkoston tavoitteena on kokonaisuus, jossa reitit ovat jatkuvia ja ne yhdistyvät toisiinsa reittien kohdatessa tai keskustan korttelialueen kautta. Jatkuvilla ja kattavalla verkostolla mahdollistetaan esteetön liikkuminen laajalla alueella.
- Määrittämissääntö mahdollistavat esteettömyyden yhdenmukaisen kehittämisen.
- Liikenneympäristön suunnitteluprosessit takaavat esteettömyyden huomioimisen riittävän aikaisin jo kaavasunnitteluvaiheessa.

Esteettömien reittien tavoitetilä

Yhteenveto

- Hankkeessa luotu toimintamalli sekä liikenneympäristön kehittämisen kokonaisuus syntyivät aktiivisen ja motivoituneen ikäihmisten työryhmän työn tuloksena.
- Toimintamallin sisällössä on huomioitu ikäihmisten erilaiset tarpeet ja toiveet laajasti, ja sisältö on Heinolan näköinen.
- Liikenneympäristön kehittämisen kokonaisuus ja esteettömyyden edistäminen palvelee ikäihmisten lisäksi kaikkia heinolalaisia.
- Työryhmältä kerätyn palautteen perusteella työryhmän toiminta koettiin mielenkiintoisena, tärkeänä ja vaikuttavana.
- Toimintamalli on tarkoitus ottaa käyttöön keväällä 2023 osana Heinolan liikenneturvallisuusryhmän toimintaa.
- Tavoitteena on onnistua luomaan toimintamallin pohjalta osallistavia ja mielenkiintoisia tapahtumia ja tempauksia sekä lisätä liikenneturvallisuusaiheista viestintää heinolalaisille.

Kiitos!

Lisätietoja hankkeesta ja sen sisällöistä:

Harri Kuivalainen

kaupunginarkkitehti

harri.kuivalainen@heinola.fi

PIENI KAUPUNKI, ISO ELÄMÄ Heinola